

İskelet Sisteminin Yansıtıcı Düşünme Stratejileriyle Öğretilmesinde Öğrencilerin Bakış Açılarının Belirlenmesi

Banu Çiçek SEYHAN*¹ – Murat KURT² – Aysel TEMELLİ³

¹ Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Giresun, Türkiye

² Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ağrı, Türkiye

³ Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Erzurum, Türkiye

Öz

Bu araştırma; Yansıtıcı Düşünme Stratejilerinden biri olan İki Kolonlu Yazı Örneğini kullanarak öğrenim görülen alanların farklılıklarının öğrencilerin konuyu öğrenmelerinde ve öğretim elemanına bakış açılarında farklılık meydana getirip getirmediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma; Mardin İli merkezinde bulunan Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri M.Y.O' da öğrenim gören İlk ve Acil Yardım, Yaşlı Bakımı, Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama (Birinci ve İkinci Öğretim) bölümlerindeki toplam 227 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak Yansıtıcı Düşünme Stratejilerinden İki Kolonlu Yazı Örneği kullanılmıştır. Veri analizi nitel analiz yöntemlerinden içerik analiziyle yapılmıştır. Bulgular, öğrenim görülen alanların farklı olmasının öğrencilerin konuyu öğrenmelerinde ve öğretim elemanına bakış açılarında farklılık meydana getirip getirmediği sorusuna verilen cevaplardan oluşmaktadır. Birinci bulgu olan öğrenilen terimlerde her alanda farklı yüzdelerle sahipken, ikinci bulgularda bölümlerin farklı olmasının önemli bir fark oluşturmadığı ve yakın yüzdelikte terimlerin Latince olmasında zorlanıldığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretim elemanının ders işleyişiyle ilgili olumlu görüşleri sorulan öğrencilerin cevaplarında en fazla yüzdeliğe “Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı eğitim vermesi” ve “Güler yüzlü ve sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor” şeklinde olduğu, öğretim elemanının ders işleyişine yönelik olumsuz görüşlerinde ise “Konu anlatımını hızlı yapması” yer aldığı sonucuna varılmıştır. Böylelikle öğrenim görülen alanın farklılığının öğrenime ve öğretim elemanına bakış açısının nasıl etkilediği gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yansıtıcı düşünme stratejileri, iki kolonlu yazı örneği, nitel analiz.

Determination of Students' Points of View in Teaching Skeleton System Through Reflective Thinking Strategies

Abstract

This research was carried out to determine whether the differences of the fields of education by using the bicolunar writing sample which is one of the reflective thinking strategies have an impact upon students' learning the subject and on students' perspective towards instructors. The

* Sorumlu Yazar:
Giresun Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi,
Giresun, Türkiye
biobanucicek@hotmail.com

research consists of 227 students studying First Aid, Elderly Care and medical representation and marketing (both daytime and evening education) in healthy care Vocational high school in Mardin Artuklu University situated in the province of Mardin. The bicolunar writing sample was used as a data collecting tool. Content analysis which is one of the qualitative data analysis was used to analyze the data. The findings are composed of the answers of whether the fact that the fields studied are different makes any difference in learning the subject and their point of view for the instructor. It has been concluded that while the first finding, which is the terms learned, has different percentages, that the sections are different in the second findings haven't made significant difference and the words are Latin in immediate percentage caused difficulty in learning. In the third finding, in addition in the answer of the students whom were asked the positive ideas about the performance of instructor, the highest percentage was obtained from the answers "Establishes permanent education, for he or she supports teaching using visual materials" and "attracts attention to the lesson since he or she is affable and sympathetic". It was reached that "Lecturing in hasty manner" is among the negative opinion related with flow of course given by lecturer. Thus, it was observed how the difference in the field of education affects the perspective towards both education and lecturer.

Keywords: Reflective thinking strategies, two column writing sample, qualitative analysis.

1. Giriş

Eğitim tarihimize bakıldığında en çok emek verilen kısım; öğrenciye bilginin aktarılmasından çok bilgiyi kalıcı hale getirerek bilgilerin öğretebilmeyi amaçlamak için ayrılmıştır. Geçmişteki uygulamalarda en temel anlamda fark edilen husus öğretmenin konuyu ya da bilgiyi aktaran konumuna koyulan kişi olduğu öğrencinin ise bu bilgiyi alan, yordayan, anlamlandıran ve yaşantısına geçirme görevini yerine getiren birey olduğu kanısına varılmaktaydı. Öğrencinin bu görevleri yerine getirebilmesi için yani bilgiyi bilişsel süreçten geçirebilmesi için en çok dikkat edilmesi gereken hususun öğrenci merkeze alınarak yapılacak olan eğitim olduğu ve bu eğitim esnasında da öğretmenin bilgiyi hazır veren ya da öğreten değil öğrenciye aktif olarak rol veren yol gösterici olması gerekmektedir. Çünkü geleneksel olarak öğrenilen bilginin kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe geçirip yaşantımızda yansımalarını görebilmemiz için ya devamlı tekrarlar yapması ya da ipuçlarıyla bu bilgilerin kodlanması gerekmektedir. Bu da bilgilerin kalıcılığını bireylerin kendi anlamlandırma şekillerinde kısıtlı bırakmıştır. Fakat bireylerin bunları yaparken öğrenme öğretme sürecinde alınan bilgileri kalıcı hale getirmesinde yaşanan güçlüklerin çözümlenmesi için çok sayıda öğretim yöntemleri belirlenerek bireyin bu bilgileri daha çok yapılandırmayı ve daha kalıcı bilgilere sahip olması amaçlanmaktadır. Yapılan ve uygulanan bu yöntemler bireylerin ne kadar çok duyu organına hitap eder şekilde olursa öğretilen bilginin daha kalıcını o kadar artırdığı göstermiştir. Bunu amaçlayan yaklaşımlarından bir tanesi de yapılandırmacı yaklaşımdır. Bu yaklaşım öğrenilen ya da öğretilen bilginin öğrenciye ne kadar fazla yapılandırıp anlamlandırılması sağlanırsa ve öğrencinin veya bireyin bilgi ediniminde ne kadar rol alırsa ve uygulama da ne kadar çok duyu alanına hitap ederse o kadar anlamlı olacağını savunmuştur. Yapılandırmacı yaklaşımın bireylerin bilgilerini ya da yeni öğrenilenlerin yansıtılmasını temel alan yaklaşımlarından bir tanesi ise yansıtıcı düşünme stratejileridir. Yansıtıcı Düşünme Stratejileri ilk defa John Dewey tarafından ortaya atılmış olup toplumun en önemli gereksiniminin, öğrencilerin okulda öğrendiklerini yaşama yansıtmayı öğrenmeleri olduğunu belirtmiştir. Okullarda, öğrencilere yardım etmenin en iyi yolunun yansıtıcı düşünmeyi öğretmek olduğu ifade edilmektedir(Shermis, 1992).

Öğretimde yansıtmayı ise, öğretim süreci sırasında ve sonrasında, öğretim ortamında neler olup bittiğini düşünmek ve bu düşünceler ışığında bir takım değişiklikler yapmak olarak açıklanabilir (Mc. Collum, 2002). Yansıtıcı uygulamalar, sadece sınıf içinde yapılan etkinlikleri çeşitlendirip zenginleştirmekle kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin özgüvenlerinin gelişimini ve olumlu güdülenmelerini de sağlar (Vitanova ve Miller, 2002). Bu bağlamda yansıtıcı düşünme stratejileri; öğrenci duygularını ön plana çıkaran, öğrenci öğretmen iletişimini arttıran, kalıcı öğrenme sağlayan, öğrenci kabiliyetlerini ortaya çıkaran, öğretmen ve öğrenci güdülenmesini arttıran, kişilerin kendi yetenek ve ilgilerini keşfetmesini

sağlayan bir metot olup bireylerin ya da öğrencilerin aynı zamanda öğretmenlerin ve öğreticilerin tercih edebileceği bir yöntem olduğu varsayılmaktadır. Ayrıca yansıtıcı öğretim, öğretmen yada öğretim elemanının derse başlamadan önce çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin hazır bulunuşluklarını kontrol ederek derse başlaması, ders boyunca yansıtıcı öğretim etkinliklerinin uygulanması, onların konuyla ilgili eksiklerini görebilmesini bunların giderilmesi ve sonuçta öğrencilerin öğrendiklerini karşı tarafa ne kadar yansıtılabildiklerinin belirlenmesi esasına dayanmaktadır (Seyhan, 2013). Yansıtıcı Düşünme Stratejileri ise kendi içerisinde Öğrenme Logoları (yazıları), Soru sorma, Kavram Haritaları, Kendine soru sorma, Anlaşmalı Öğrenme, Kendini Değerlendirme olmak üzere 6 kısımdan oluşur. Öğrenme Logoları ise kendi içinde Öğrenme Günlükleri ve İki Kolonlu Yazılar olmak üzere 2 kısımdan oluşur. Bu çalışmada Yansıtıcı Düşünme Stratejilerinden biri olan İki Kolonlu Yazılar kullanılmıştır. Yazma, okuma ve anlama arasında bağ kuran önemli araçlardan bir tanesidir. Yazmayı öğrenme, öğrencilerin düşünme süreçlerini ve bu süreçler içerisinde eleştirel düşünme becerilerini, aynı zamanda problem çözme becerilerini kullanmayı sağlar. Ayrıca bu becerilerini artırmasına da katkı sağlayan bir etkinliktir. Yazma etkinlikleri pasif öğrenenler yerine aktif öğrenenler olmaya yöneliktir ve öğretmen merkezli bir anlayıştan öğrenci merkezli bir öğretime geçişin önemli bir unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. Yazma, öğrencilerin akademik başarılarını akıl yürütme becerilerini artırırken analiz ve sentez yapmaya da izin verir. Böylelikle hem olguları işlemiş hem de beyin yarımkürelerini kullanmış oluruz (Akt. Tok, 2008a). İki kolonlu yazı örneği iki amaçla kullanılmaktadır. Birinci amacı öğrenme içeriği ya da yöntemini kaydetmek, ikinci amacı ise öğrencilerin öğrenmelerine ilişkin kişisel tepkilerini ve yansımalarını kaydetmektir. İki kolonlu yazı örneği hazırlanırken Wilson ve Jan (1993)'a göre, sayfa ikiye ayrılır ve öğrenciler sayfanın bir bölümüne etkinlikten edindiği bilgileri ve problem oluşturacak sorunları diğer bölümüne ise öğretim ile ilgili durum değerlendirmesi içeren notlar yazarlar (Akt. Tok, 2008b). Bu çalışmada sayfa dörde ayrılmış olup her bir alana araştırmanın problem cümlelerini cevaplandırmak için her bir alt problem yazılarak araştırma amacı doğrultusunda verilen cevaplar analiz edilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin İnsan Anatomisi dersi kapsamına giren İskelet Sistemi konusunda Yansıtıcı Düşünme Stratejilerinden biri olan İki Kolonlu Yazı Örneğini kullanarak öğrenim görülen alanların farklılıklarının öğrencilerin konuyu öğrenmelerinde ve öğretim elemanına bakış açılarında farklılık meydana getirip getirmediğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.2. Araştırma Problemi

Araştırmanın Problemi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin Yansıtıcı Düşünme Stratejileri kullanarak konunun öğrenilmesinde ve öğretim elemanının hakkında bakış açılarının neler olduğunun belirlenmesidir.

1.3. Alt Problemler

1. SHMYO'da öğrenim gören öğrencilerin öğrenim gördükleri alanla ilgili İskelet Sisteminde öğrenilen terimler hakkında herhangi bir farklılık var mıdır?
2. SHMYO'da öğrenim gören öğrencilerin öğrenim gördükleri alanla ilgili konu öğrenilirken yaşanan zorluklar hakkında herhangi bir farklılık var mıdır?
3. SHMYO'da öğrenim gören öğrencilerin öğrenim gördükleri alanla ilgili öğretim elemanı hakkındaki olumlu düşünceleri arasında herhangi bir farklılık var mıdır?
4. SHMYO'da öğrenim gören öğrencilerin öğrenim gördükleri alanla ilgili öğretim elemanı hakkındaki olumsuz düşünceleri arasında herhangi bir farklılık var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu; 2012-2013 yılları arasında Mardin il merkezindeki Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören İlk ve Acil Yardım Birinci ve İkinci Öğretim öğrencileri, Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama Birinci ve İkinci Öğretim öğrencileri, Yaşlı Bakımı Birinci ve ikinci öğretim öğrencileri oluşturmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Çalışma Grubu Sayısal Verileri

	İLK VE ACİL YARDIM (ATT)	YAŞLI BAKIMI(YB)	TIBBİ TANITIM VE PAZARLAMA(TTP)
Birinci Öğretim	67	27	35
İkinci Öğretim	42	26	30
TOPLAM	109	53	65

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırmaların temel özellikleri, problemin tanımlanması çevresel faktörlerin katılımcılar çerçevesinde çalışılması, verilerin amaçlı seçilmiş küçük bir grup katılımcıdan elde edilmesi, katılımcılar ve çevrelerinin betimleyici öykülerine ulaşmak amacıyla sayısal olmayan, yorumlayıcı yaklaşımların kullanılmasıdır (Gay, Mills ve Airasian, 2006'dan Akt. Kozan, 2007). Aynı zamanda gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Yansıtıcı düşünme stratejilerinden biri olan iki kolonlu yazı örneği oluşturularak araştırmanın alt problemlerini içeren sorular bu kısma sorulmuş ve öğrencilerin ders bitimi sonunda değerlendirmeleri istenmiştir.

Tablo 2. İki Kolonlu Yazı Örneği

1.İskelet Sistemiyle ilgili öğrendiğiniz terimler nelerdir?	2.İslete Sistemini öğrenirken yaşadığımız zorluklar nelerdir?
3.Öğretim Elemanının ders işleyişi hakkındaki olumlu düşünceleriniz nelerdir?	4.Öğretim Elemanının ders işleyişi hakkındaki olumsuz düşünceleriniz nelerdir?

2.3. Veri Analizi

Nitel araştırma olan bu araştırmada kolonlu yazı örneğini her bir alanı içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğrencilerin iki kolonlu yazı örneğine vermiş oldukları bilgiler detaylı bir şekilde incelenmiş ve İSÖT (İskelet Sistemiyle İlgili Öğrenilen Terimler), ÖKKZ (Öğrenilen Konudaki Karşılaşılan Zorluklar), ÖDÖOLD (Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumlu Düşünceleri) ve ÖDÖOZD (Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumsuz Düşünceleri) şeklinde dört kategori belirlenmiştir. Daha sonra bu dört kategoriye yönelik ayrı ayrı İSÖT_{1,2,3,.....}, ÖKKZ_{1,2,3,.....}, ÖDÖOLD_{1,2,3,.....}, ÖDÖOZD_{1,2,3,.....} şeklinde kodlar oluşturulmuştur. Öğrencilerin iki kolonlu yazı örneğini doldurduktan sonra öğrencilerin her birine ayrı ayrı kodlar verilmiştir. Bu kodlama sonucunda

sorulara verilen cevaplar tablolaştırılmıştır. Bu tablolarda oluşan kodlara yönelik öğrenci görüşlerinin maddelerin öğrencilerin iki kolonlu yazı örneğinde yazdıklarına göre frekans(f) ve yüzdelikleri (%) hesaplanmıştır. Ayrıca her bir koda yönelik öğrenci görüşlerine Ö_{1,2,3,....} (Öğrenci1, Öğrenci2.....) şeklinde yer verilmiştir.

3. Bulgular

Araştırmanın amacına yönelik oluşturulan iki kolonlu yazı örneğine öğrencilerin verdikleri cevapların bulguları şu şekildedir;

1.Araştırmaya katılan öğrencilerin İskelet Sistemiyle ilgili öğrendikleri terimler Tablo 3.'de verilmiştir.

Tablo 3. İskelet Sistemiyle İlgili Öğrendikleri Terimler

	ANATO MİK TERİMLER	TTPB	f	%	TTPİ	f	%	YBB	f	%	YB 1	f	%	ATTB	f	%	ATTİ	f	%
İSÖ T ₁	Costae				Ö _{1,2,5,8,10}	5	2							Ö _{19,21,36,58,67}	5	1	Ö _{6,8,14,27,29,30,43}	7	3
İSÖ T ₂	Sternum	Ö _{11,15}	2	5	Ö _{1,2,5,6,8,9,10,13,15,21,24}	1	5	Ö ₇	1	2	Ö _{9,10,12,23}	4	1	Ö _{19,38,39,58,63,67}	6	2	Ö _{39,43}	2	1
İSÖ T ₃	Thorax	Ö ₉	1	3	Ö _{1,2,5,8,11,12,13,14,15}	9	4	Ö ₇	1	2	Ö _{10,23}	2	6	Ö _{18,22,24,30,32,36,38,41,43,48}	1	3	Ö _{13,14,16,41}	4	2
İSÖ T ₄	Pelvis	Ö _{11,15,20,32}	4	1	Ö _{1,5,10,11,12,13,14,15,16,17}	1	4	Ö _{7,15}	2	4			Ö _{15,19,21,37,40,47,51,57,59,60}	1	3	Ö _{13,29,34,36,41}	5	2	
İSÖ T ₅	Scapula	Ö _{11,15}	2	5	Ö _{2,3,5,6,7,8,9,10,11,12,14,15,19}	1	6	Ö ₁₅	1	2	Ö ₁₀	1	3	Ö _{5,21,35,38,40,43,45,47,51,57,59,61,65,67}	1	4	Ö _{2,19,20,21,22,25,26,27,29,30,31,32,33,34,36,37,39,40,41,42,43}	2	1
İSÖ T ₆	Clavicula	Ö _{11,15}	2	5	Ö _{2,3,5,8,9,10,13,14,15,21}	1	4	Ö ₁₅	1	2	Ö _{10,20}	2	6	Ö _{5,21,35,38,40,41,51,57,59,61,63,65,67}	1	4	Ö _{2,3,19,21,26,27,30,31,32,33,37,39,40,42,43}	1	7
İSÖ T ₇	Manus	Ö _{12,15}	2	5	Ö _{2,5,7,8,10,13,14,15,16}	9	4	Ö ₇	1	2	Ö ₁₀	1	3	Ö _{3,5,19,22,35,36,37,40,41,43,46,47,50,51,57,58,59,61,62,63,67}	2	6	Ö _{7,26,28,30,31,32,43}	7	3
İSÖ T ₈	Pes=pedis	Ö ₁₅	1	3	Ö _{2,5,6,7,8,13,14,15}	8	3	Ö ₇	1	2	Ö ₁₀	1	3	Ö _{3,19,35,36,37,40,43,46,47,50,51,57,58,59,61,62,63}	1	5	Ö _{7,13,19,20,21,26,30,31,32,43}	1	5
İSÖ T ₉	Femur	Ö ₁₅	1	3	Ö _{2,3,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16}	1	5	Ö _{6,7,15,28}	4	9	Ö _{9,10,23}	3	9	Ö _{3,5,6,15,16,18,19,22,25,32,35,36,37,39,41,46,47,49,50,51,57,59,60,61,62,67}	2	7	Ö _{6,8,11,13,19,20,21,23,25,26,27,28,30,33,34,36,37,39,40}	1	9
İSÖ T ₁₀	Humerus=brachium	Ö _{11,12,15}	3	8	Ö _{2,5,6,7,9,10,11,12,13,14,15,16}	1	5	Ö _{6,15}	2	4	Ö _{9,10,23}	4	1	Ö _{5,15,16,19,21,22,32,35,36,37,38,41,43,45,46,47,49,50,51,57,59,60,61,62,63,67}	2	7	Ö _{2,3,7,8,9,10,11,13,16,20,21,23,25,26,27,28,29,30,31,32,33,35,36,37,39,40,42}	2	1
İSÖ T ₁₁	Crus	Ö _{11,32}	2	5	Ö _{2,5,8,10,11,12,13,14,15}	9	4	Ö _{6,17,28}	3	7	Ö ₂₃	1	3	Ö _{3,5,6,18,19,21,25,32,35,37,39,45,58,59,61,62}	1	4	Ö _{6,7,8,9,10,13,16,19,20,21,27,28,29,31,33,34,36,37,41,43}	2	9
İSÖ T ₁₂	Coxa				Ö _{2,5,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,24}	1	4	Ö ₆	1	2			Ö _{19,39,58}	3	1	Ö _{7,9,10,11,20,25,27,28,31,33,35,37,42}	1	6	
İSÖ T ₁₃	Orbita				Ö _{2,8,10,13,15,16}	6	3						Ö _{50,63,67}	3	1				
İSÖ T ₁₄	Nasale				Ö _{2,8,10,16}	4	2												
İSÖ T ₁₅	Collum				Ö _{5,14}	2	1							Ö _{1,37,41}	3	1			
İSÖ T ₁₆	Truncus				Ö _{5,14,15}	3	1							Ö _{1,21,30,44,48,54}	6	2			
İSÖ T ₁₇	Fibula				Ö _{5,10,13,15}	4	2							Ö _{5,25,37,39,41,43,57,61}	8	2	Ö _{31,42}	2	1
İSÖ T ₁₈	Tibia				Ö _{5,10,13,15}	4	2							Ö _{5,25,37,39,41,43,57,61,67}	9	2	Ö _{11,29,31,42}	4	2
İSÖ T ₁₉	Kemiklerin isimleri	Ö _{5,8,15,27}	3	8	Ö _{1,9,20}	3	1	Ö _{2,4,9,10,12,18,23,24}	8	1	Ö _{11,13}	2	6	Ö _{11,13,14,24,26,27,29,31}	8	2			
İSÖ T ₂₀	Ne işe yaradıkları				Ö ₁	1	0	Ö _{9,10,11,13,16,18,21,23,27}	9	2	Ö _{2,3,5,8,11}	5	1						
İSÖ T ₂₁	Antebrachium				Ö _{5,6,10,13,15}	5	2	Ö ₇	1	2	Ö ₁₀	1	3	Ö _{43,67}	2	0	Ö _{9,28,30,31,32,36,37,42}	7	3
İSÖ T ₂₂	Radius	Ö _{11,15,22}	3	8	Ö _{5,8,10,13,14}	5	2	Ö _{15,28}	2	4			Ö _{6,15,16,21,35,37,38,40,41,43,46,47,48,49,51,57,59,61,62,67}	2	6	Ö _{11,25,29,31,33,34,42}	7	3	
İSÖ T ₂₃	Ulnae	Ö _{11,15,22}	3	8	Ö _{5,8,10,13,14}	5	2	Ö _{15,28}	2	4			Ö _{6,15,16,21,35,37,38,40,41,43,46,47,48,49,57,58,59,61,62}	1	5	Ö _{11,25,29,31,33,34,41,42}	8	4	
İSÖ T ₂₄	Vertebrae				Ö _{5,10,16,24,27}	5	2				Ö _{21,23}	2	6	Ö _{19,24,32,37,47,49,51,58,59}	9	2	Ö _{13,14,25,28,29,33}	6	3
İSÖ T ₂₅	Cranium	Ö ₉	1	3	Ö _{5,10,11,14,15,16}	6	3						Ö _{3,18,21,22,30,35,36,38,41,43,46,48,49,50,51,54,61}	1	5	Ö _{14,23,36}	3	1	
İSÖ T ₂₆	Vücutün boşlukları	Ö _{4,8,12,15,20,23,28,34}	6	1	Ö _{5,12,27}	3	1	Ö _{1,23}	2	4	Ö _{2,9,13}	3	9	Ö _{41,56}	2	0	Ö _{14,25,26,37}	4	2
İSÖ T ₂₇	Abdomen	Ö ₉	1	3	Ö _{5,13,14,15}	4	2							Ö _{21,36,41,43}	4	1	Ö ₉	1	0

İSÖ T ₂₈	Patella				Ö _{5,8,10,14,15}	5	2	Ö ₇	1	2	Ö ₂₃	1	3	Ö _{32,37,39,62}	4	1	Ö ₃₁	1	0
İSÖ T ₂₉	Anatomik terimler	Ö ₁₁	1	3	Ö _{5,7}	2	1							Ö _{5,6,41,43,57,59}	5	1	Ö _{11,26,27,30}	4	2
İSÖ T ₃₀	Tarsal				Ö _{5,10,13,14,15}	5	2							Ö _{5,18,32,39,43,61}	6	2	Ö ₃₁	1	0
İSÖ T ₃₁	Metatarsal				Ö _{5,10,13,14,15}	5	2							Ö _{5,18,32,39,43,61}	6	2	Ö ₃₁	1	0
İSÖ T ₃₂	Pholongs				Ö _{5,8,10,13,14,15}	6	3							Ö _{5,6,11,18,32,39,43,61}	8	2			
İSÖ T ₃₃	Carpal				Ö _{5,10,13,14,15,16}	6	3							Ö _{5,32,39,43,61}	5	1	Ö ₃₁	1	0
İSÖ T ₃₄	Metacarpal				Ö _{5,10,13,14,15}	5	2							Ö _{5,32,39,43,61}	5	1	Ö ₃₁	1	0
İSÖ T ₃₅	Omos				Ö _{6,7,11,14,15}	5	2							Ö _{1,3,5,32,36,37,43,46,49,63}	9	2	Ö _{16,22,26,27,31,34,41,42}	8	4
İSÖ T ₃₆	Caput				Ö _{6,7,10,11,13,14,15}	7	3							Ö _{1,18,21,32,36,37,38,40,41,44,48,54,59,61,62,63,67}	17	5			
İSÖ T ₃₇	Dorsum				Ö ₈	1	0							Ö _{18,21,30,38,41,43,48}	7	2			
İSÖ T ₃₈	Maksilla				Ö ₁₀	1	0	Ö ₂₈	1	2				Ö _{61,63}	2	0	Ö ₁₃	1	0
İSÖ T ₃₉	Mandibula				Ö _{10,16}	2	1	Ö ₇	1	2				Ö ₆₃	1	0	Ö ₁₃	1	0
İSÖ T ₄₀	Collum				Ö _{10,11,13,15,16}	5	2	Ö ₇	1	2				Ö _{32,36,41,44,54}	5	1			
İSÖ T ₄₁	Facial	Ö ₉	1	3	Ö _{13,14,15}	3	1							Ö _{18,21,30,36,38,41,43,48}	8	2	Ö ₃₆	1	0
TO PL AM			3	1		2	1		4	1		3	1		3	1		2	1
			9	0		3	0		6	0		3	0		6	0		1	0
				0		1	0			0			0		6	0		2	0

Tablo 3’de görüldüğü üzere; TTPB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₂₆ “Vücutun boşlukları” (%15) iken, en az olan İSÖT₂₉ “Anatomik terimler”, İSÖT₂₇ “Abdomen”, İSÖT₂₅ “Cranium”, İSÖT₉ “Femur”, İSÖT₈ “Pes=Pedis”, İSÖT₃ “Thorax”, İSÖT₄₁ “Facial” (%3)’dür. TTPİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₅ “Scapula” (%6) iken en az olan İSÖT₃₇ “Dorsum, İSÖT₂₀ “Ne işe yaradıkları”, İSÖT₃₈ “Maksilla” (%0.4)’dür. YBB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₂₀ “Ne işe yaradıkları” (%20) iken en az yüzdeliğe sahip olan İSÖT₂ “Sternum”, İSÖT₃ “Thorax”, İSÖT₅ “Scapula”, İSÖT₆ “Clavicula”, İSÖT₇ “Manus”, İSÖT₈ “Pes=Pedis”, İSÖT₁₂ “Coxae”, İSÖT₂₁ “Antebrachium”, İSÖT₂₈ “Patella”, İSÖT₃₈ “Maksilla”, İSÖT₃₉ Mandibula, İSÖT₄₀ “Collum” (%2)’dur. YBİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₂₀ “Ne işe yaradıkları” (%15) iken en az olan İSÖT₃₈ “Maksilla”, İSÖT₃₉ “Mandibula” ve İSÖT₄₀ “Collum” (%2)’den oluşmaktadır. Ayrıca ATTB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₉ “Femur” ve İSÖT₁₀ “Humerus” (%7) iken en az yüzdeliğe sahip olan İSÖT₃₉ “Mandibula” (%0.3)’dür. ATTİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₅ “Scapula” (%10) iken en az yüzdeliğe sahip olan İSÖT₂₇ “Abdomen” (%0.4), İSÖT₂₈ “Patella”, İSÖT₃₀ “Tarsal”, İSÖT₃₁ “Metatarsal”, İSÖT₃₃ “Carpal”, İSÖT₃₄ “Metacarpal”, İSÖT₃₈ “Maksilla”, İSÖT₃₉ “Mandibula”, İSÖT₄₁ “Facial” (%0.4)’dan oluşmaktadır.

2.İskelet Sistemiyle İlgili Öğrenilen Konudaki Karşılaşılan Zorluklar

Tablo 4. İskelet Sistemi Öğrenilirken Karşılaşılan Zorluklar

ÖKKZ	Öğrenilen Konudaki Karşılaşılan Zorluklar	TT PB	f	%	TTPİ	f	%	YBB	f	%	YBİ	f	%	ATTB	f	%	ATTİ	f	%
ÖKKZ ₁	Terimlerin Latince olması	Ö _{12,14,24,26,31,35}	7	64	Ö _{1,6,7,9,12,13,14,15,16,18,20,25,26}	13	52	Ö _{3,6,12}	3	33	Ö _{5,7,8,17,19}	5	38	Ö _{1,2,4,5,6,10,12,14,15,16,17,18,26,30,36,37,3,8,39,41,42,44,45,46,47,49,51,52,53,54,55,56,5,7,58,59,60,61,62,63,64,65}	40	49	Ö _{5,22,24,25,27,31,3,6,43}	8	44
ÖKKZ ₂	Kemik sayısının fazla olması				Ö ₁	1	4							Ö _{36,20}	2	2			
ÖKKZ ₃	Şekillerin zor olması(şekil)	Ö _{8,3,4}	2	18	Ö _{1,13,20}	3	12	Ö _{4,6,12}	3	33	Ö _{14,16,17,20,26}	5	38	Ö _{10,16,17,23,27,29,31,32,33,34,44,46,52,57,5,8,59,60,62}	18	22	Ö _{14,31,3,4,38}	4	21

	de)																			
ÖKKZ ₄	Ezber odaklı ders olması	Ö _{6,9}	2	18	Ö _{3,9,11,2,27,29}	6	2	4	Ö ₄	1	11	Ö _{1,5}	1	8	Ö _{15,20,36,38,39,47,48}	9	10	Ö _{5,25,26}	3	16
ÖKKZ ₅	Kalıcı olmaması				Ö _{9,16}	2	8					Ö ₁₆	1	8	Ö ₃₆	1	1			
ÖKKZ ₆	İlk defa görüldüğü								Ö ₁₈	1	11				Ö ₆₀	1	1			
ÖKKZ ₇	Kavramları anlayıp algılama								Ö ₁₈	1	11				Ö _{14,39,51,54}	4	4			
ÖKKZ ₈	Detaylı ve Sözel bir ders olması											Ö ₂₀	1	8	Ö _{2,3,41,43,50,52,67}	7	8	Ö _{33,34,43}	3	16
ÖKKZ ₉	Yazılı ve okunuşu farklı																	Ö ₂₃	1	5
TOPLAM			1	100		25	1			9	100		1	100		82	100		19	100

Tablo 4 'de görüldüğü üzere TTPB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması” (%64), en az olan ÖKKZ₂ “Kemik sayısının fazla olması” ve ÖKKZ₃ “Şekillerin zor olması” (%18)’dir. TTPİ Bölümü öğrencilerinin ise yüzde değeri en fazla olan ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması” (%52) iken en az olan ÖKKZ₂ “Kemik sayısının fazla olması” (%4)’dir. YBB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması”, ÖKKZ₃ “Şekillerin zor olması” (%33) iken yüzdeleri en az olan ÖKKZ₄ “Ezber odaklı olması”, ÖKKZ₆ “İlk defa görüldüğü”, ÖKKZ₇ “Kavrayıp algılama” (%11)’dir. YBİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması” ve ÖKKZ₃ “Şekillerin zor olması” (%38) iken en az yüzdeleri sahip olan ÖKKZ₄ “Ezber odaklı olması”, ÖKKZ₅ “Kalıcı olmaması”, ÖKKZ₈ “Detaylı ve Sözel bir ders olması” (%8)’dir. ATTB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması” (%49) iken en az olan ÖKKZ₅ “Kalıcı olmaması” ve ÖKKZ₆ “İlk defa görüldüğü” (%1)’dir. ATTİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması” (%44) iken en az olan ÖKKZ₉ “Yazılışları okunuşları ayrı olması” (%5)’dir.

Öğrencilerin İskelet Sistemini öğrenirken yaşadıkları zorlukların neler olduğu hususundaki öğrenci görüşleri ise şu şekildedir; YBİ Bölümü öğrencilerinden Ö₅ “Latince isimleri ezberlemede zorluk çektim bu yüzden isimleri öğrenmede zorluk çekiyorum” ve Ö₇ “Latince kelimeleri algulamakta zorlandım” ve Ö₂₆ “Kemik şekillerini çizmekte ve kısımlarını öğrenmekte zorlandım”, YBB Bölümü öğrencilerinden ise Ö₄ “Kemiklerin resimlerini çizmekte ve bütün kemikleri ezberlemekte zorlandım”, Ö₁₈ “ Bu konuları ilk defa gördüğümüz için anlamakta ve kavramakta zorlanmamız”, ve Ö₁₂ “En çok Latince konusundaki kelimelerde ve kemiklerin çiziminde zorluk çektim” şeklinde fikirlerini belirttikleri görülmektedir. ATTB Bölümü öğrencilerinden Ö₅₂ “Latince kelimeleri ezberlemekte ve okumakta zorlandım resim çizme yeteneğim hiç olmadığı için şekil çizmekte de zorlandım.” derken aynı bölümün öğrencilerinden Ö₅₀ “Temel alt yapımızın eksik olması ve lisede almış olduğum anatomi dersinde öğretmenden kaynaklı ve yetersiz kaynaktan dolayı temeli oluşturamadım. Şimdide yapısıyla ilgili problem çektim (çok detaylı olması nedeniyle)” zorluk çektiğini belirtmektedir.

3.Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumlu Düşünceleri

Tablo 5. Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumlu Düşünceleri

Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumlu Düşünceleri (ÖDÖOLD)	ATTİ			ATTB			YBB			YBİ			TTPB			TTPİ		
	Öğrenci Kodları			Öğrenci Kodları			Öğrenci Kodları			Öğrenci Kodları			Öğrenci Kodları			Öğrenci Kodları		
	f	%		f	%		f	%		f	%		f	%		f	%	
ÖDÖ OLD ₁ Ders işleyişi açık ve	Ö _{25,27,32,34,35,37,41,43}	8	15	Ö _{20,31,33,54,61}	5	7	Ö _{3,12,19,26}	4	21	Ö ₃	1	6	Ö _{10,23}	2	10	Ö _{4,10,13,15,24}	5	19

	net																		
ÖDÖ OLD ₂	Derse hakimiyeti ve alan hakimiyeti var	Ö _{1,3,4,15,22,43}	6	1 1	Ö _{3,27,43,50,51,55}	6	8	Ö _{6,11,15}	3	1 6	Ö _{6,9,25}	3	1 7	Ö _{1,2,34}	3	1 4	Ö _{1,2,3,23,26}	5	1 9
ÖDÖ OLD ₃	Ders anlatışı sürükleyici ve akıcı	Ö _{5,18,22,42,43}	5	9	Ö _{10,18,25,44,56}	5	7	Ö ₁₃	1	5	Ö _{11,21}	2	1 1	Ö _{8,15,20,32}	4	1 9	Ö _{13,18,20,26}	4	1 5
ÖDÖ OLD ₄	Güler yüzlü sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor	Ö _{1,9,15,21,27,33,36,38,39,40,42}	1 1	2 0	Ö _{2,6,30,44,49,60}	6	8	Ö _{2,3,7,12}	4	2 1	Ö _{1,3,8,9,12,13,15}	7	3 9	Ö ₃	1	5	Ö _{6,7,14,23,25}	5	1 9
ÖDÖ OLD ₅	Dersi verimli anlatıyor	Ö _{14,16,17,22}	4	7	Ö _{19,22,27,32,41,42,45,51,53,60,61,62,63,66,67}	1 5	2 1	Ö _{20,21,28}	3	1 6	Ö ₂₃	1	6	Ö _{6,23}	2	1 0	Ö _{1,19,27}	3	1 1
ÖDÖ OLD ₆	Seviye indirgemek için emek harcıyor	Ö _{6,19,20,28,30,32,39,40}	8	1 5	Ö _{14,20,26,33,41,47,48}	7	1 0						Ö _{5,14}	2	1 0				
ÖDÖ OLD ₇	Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı oluyor.	Ö _{2,5,10,12,13,17,21,26,29,31,39,40}	1 2	2 2	Ö _{1,2,4,7,8,9,15,16,17,21,22,24,25,36,37,40,42,43,45,46,51,54,57,60,62,63}	2 6	3 7	Ö _{16,24,25,27}	4	2 1	Ö _{7,8,15,16}	4	2 2	Ö _{7,15,17,24,27,32,34}	7	3 3	Ö _{5,6,9,10,14,19}	5	1 9
ÖDÖ OLD ₈	Öğrenci odaklı eğitim sağlıyor	Ö ₂₄	1	2	Ö ₂₉	1	1												
TOPLAM			5 5	1 0 0		7 1	1 0 0		1 9	1 0 0		1 8	1 0 0		2 1	1 0 0		2 7	1 0 0

Tablo 5’de de görüldüğü üzere; TTPB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖOLD₇ “*Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı*” (%33), en az yüzdeliği ise ÖDÖOLD₄ “*Güler yüzlü sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor*” (%5) şeklindedir. TTPİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖOLD₁ “*Ders işleyişi açık ve net*”, ÖDÖOLD₂ “*Derse hakimiyeti ve alan hakimiyeti var*”, ÖDÖOLD₄ “*Güler yüzlü sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor*”, ÖDÖOLD₇ “*Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı*” (%19) en az yüzdeliği ise; ÖDÖOLD₅ “*Dersi verimli anlatıyor*” (%11) almaktadır. YBB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖOLD₁ “*Ders işleyişi açık ve net*”, ÖDÖOLD₄ “*Güler yüzlü sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor*”, ÖDÖOLD₇ “*Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı*” (%21) iken en az yüzdeliği ÖDÖOLD₃ “*Ders anlatışı sürükleyici ve*

akıcı” (%5) oluşturmaktadır. Aynı şekilde YBİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖOLD₄ “Güler yüzlü sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor” (%39) iken en az olan ÖDÖOLD₁ “Ders işleyişi açık ve net”, ÖDÖOLD₅ “Dersi verimli anlatıyor” (%6), ATTB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖOLD₇ “Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı” (%37) iken en az olan ÖDÖOLD₈ “Öğrenci odaklı eğitim sağlıyor” (%1) oluşturuyor. ATTİ Bölümü Öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖOLD₇ “Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı” (%22) iken en az olan ÖDÖOLD₈ “Öğrenci odaklı eğitim sağlıyor” (%2) olduğu tablodan görülmektedir.

Öğrencilerin vermiş oldukları örneklerden bazıları ise şu şekildedir;

TTPİ Bölümü öğrencisi Ö₃ “Çok akıcı ders işliyorsunuz, İlginin dağıldığı anlarda ufak esprilerle ince kelimelerle ilgiyi tekrar derse toparlıyorsunuz. Yüz mimikleriniz derse olan odak süresini artıran bir faktör”, TTPİ Bölümü öğrencisi Ö₅ “Ders içinde öğrenciyi motive edici metotlar ve ekipmanlar kullanması ders işleyişi açısından çok yararlı”, TTPİ Bölümü öğrencisi Ö₆ “Hocanın bendeki en olumlu yanı derisi hayatın bir parçası olarak ele almasıdır. Kelimeleri anlatınca arkadaşlar içinde esprili bir şekilde karşılıklı kelimeleri söyletebilmesidir. Bu durum; hoca ve öğrenciler için iyi bir gelecektir”, TTPİ Bölümü öğrencisi Ö₁₄ “Beğeniyorum neden dersiniz katı ve kuralcı bir sistemle anlatılmıyor esprili ve en güzeli günlük hayattan örnekler yada kendi vücudumuzdan örnekler göstererek yapılması bizim yani şahsen benim için iyi oluyor”, TTPB Bölümü öğrencisi Ö₃ “Öğrencilere sürekli motive edici ders anlatımıyla dersin işleyişini pozitif hale getirirken samimi olmanız sevgi dolu bakış açısıyla yüreklerde yeri olan mükemmel bir kişilik”, TTPB Bölümü öğrencisi Ö₁₀ “Az ve öz işlemesi önemsiz yerlerin üzerinde durmaması” ATTB Bölümü öğrencisi Ö₆₇ “Sınıftan bir öğrenci onun üzerinde gösterip anlatması anlamamızda daha yardımcı oldu anlamadığımız yerlerde hocamızın 2 ve ya 3 defa söylemesi gerçekten de hocamızın sabırlı olduğunu gösterir şöyle meşhur bir söz vardır ya söz uçar yazı kalır kaidesince hocamızın bize not aldırması çok iyi oldu”, ATTB Bölümü öğrencisi Ö₄₃ “Dersi canlı aktif bir şekilde anlatması çizimlerle (günlük hayata uygun) konuyu pekiştirmesi”, ATTİ Bölümü öğrencisi ise Ö₄₀ “Öğretmek için çaba harcıyor, anlayabileceğimiz hale indirgemeye çalışıyor. Ders anlatırken çok sempatik tavırları var ve ders eğlenceli hale getiriyor sıkılmamız için” şeklinde öğretim elemanı ile ilgili fikirlerini ifade etmiştir.

4. Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumsuz Düşünceleri

Tablo 6. Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumsuz Düşünceleri

Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumsuz Düşünceleri (ÖDÖZD)	ATTİ			ATTB			YBB			YBİ			TTPB			TTPİ		
	Öğrenci Kodları	f	%	Öğrenci Kodları	f	%	Öğrenci Kodları	f	%	Öğrenci Kodları	f	%	Öğrenci Kodları	f	%	Öğrenci Kodları	f	%
ÖDÖO ZD ₁ Detaylı Konu Anlatımı yapıyor	Ö _{15,18,43}	3	17	Ö _{4,6,14,32,36,46,55,56,64,67}	10	26	Ö _{4,12,13,28}	4	57				Ö ₁	1	7	Ö ₂₄	1	10
ÖDÖO ZD ₂ Sürekli çizim yapıyor	Ö _{6,7,8,33,40,41}	6	33	Ö ₄₄	1	3										Ö ₁	1	10
ÖDÖO ZD ₃ Materyalleri daha çok kullanması gerekiyor	Ö _{24,25,29,35}	4	22	Ö _{18,20,25,42,51,61,62}	7	18							Ö ₁₅	1	7			
ÖDÖO Yazısı okunaklı	Ö _{11,12,26}	3	17	Ö ₃₁	1	3							Ö _{32,33,34}	3	21	Ö _{2,8,14,1}	5	50

ZD ₄	değil																	5,28		
ÖDÖÖZD ₅	Konu anlatımını hızlı yapıyor	Ö _{7,8}	2	11	Ö _{1,2,13,15,16,17,19,22,24,26,33,35,40,42,45,52,54,62}	19	50	Ö _{13,18,21}	3	43	Ö _{1,6}	1	10	Ö _{1,2,9,11,18,21,2}	9	64	Ö _{1,13,26}	3	30	
TOPLAM			18	10		38	100		7	100		10			14	100		10	10	

Tablo 6’da da görüldüğü üzere; TTPB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖÖZD₅ “Konu anlatımını hızlı yapıyor”(%64) iken yüzde değeri en az olan ÖDÖÖZD₃ “Materyalleri daha çok kullanması gerekiyor” ve ÖDÖÖZD₁ “Detaylı Konu Anlatımı yapıyor” (%7) şeklindedir. TTPİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖÖZD₄ “Yazısı okunaklı değil” (%50) iken yüzde değeri en az olan ÖDÖÖZD₁ “Detaylı Konu Anlatımı yapıyor” ve ÖDÖÖZD₂ “Sürekli çizim yapıyor” (%10) şeklindedir. YBB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖÖZD₁ “Detaylı Konu Anlatımı yapıyor” (%57), ÖDÖÖZD₅ “Konu anlatımını hızlı yapıyor”(%43). YBİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖÖZD₅ “Konu anlatımını hızlı yapıyor” (%100) şeklindeyken sınıfta olumsuz düşünce belirten başka öğrenci olmadığı için en az yüzdeliğe sahip yüzdeler bulunmamaktadır. ATTB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖÖZD₅ “Konu anlatımını hızlı yapıyor” (%50) iken yüzde değeri en az olan ÖDÖÖZD₂ “Sürekli çizim yapıyor” ve ÖDÖÖZD₄ “Yazısı okunaklı değil” (%3)şeklindedir. ATTİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan ÖDÖÖZD₂ “Sürekli çizim yapıyor” (%33) iken en az yüzdeliğeÖDÖÖZD₅ “Konu anlatımını hızlı yapıyor” (%11) olduğu gözlenmiştir.

Bu gruptaki sorulara öğrencilerin verdikleri örnekler ise aşağıdaki şekildedir; TTPB Bölümü öğrencilerinden Ö₁ “Öğretim elemanının tek bir olumsuz yönü ders işlerken çok hızlı anlatması ve yazdırmasıdır” ve aynı gruptaki öğrencilerden Ö₃₃ ise “Derse bazen çok hızlı anlatmanız tahtaya yazı yazarken çok çirkin yazması, terminolojik ifadeleri anlamlandırma pek öğrenemedim” şeklindedir, YBB Bölümü öğrencilerinden ise Ö₄ “Hocamız bu kadar ince ayrıntıya girmesine gerek yoktu çünkü çalışma alanımızda bu kadar detay bize gerekmez diye düşünüyorum”, ATTB Bölümü öğrencilerinden Ö₃₇ “Kemiklerde fazla ayrıntıya değinmesi anatomide konuların detaylı incelenmesi” ATTİ Bölümü öğrencilerinden Ö₁₆ “Konuların fazla olması Latince anlatılması ve içeriğinin birbirine benzemesi beni çok zorluyor konuların biraz daha basite indirgenmesi şahsım adına çok iyi olacaktır” derken aynı gruptanÖ₄₀“Aşırı şekilde ayrıntıya girdiğini düşünüyorum. Bütün kemiklerin bölümünü ezberlemekte zorlandım” şeklinde düşüncelerini ifade ettikleri görülmüştür.

4. Sonuç ve Tartışma

Mardin Artuklu Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin İnsan Anatomisi dersi kapsamına giren İskelet Sistemi konusunda Yansıtıcı Düşünme Stratejilerinden biri olan İki Kolonlu Yazı Örneğini kullanarak öğrenim görülen alanların farklılıkların öğrencilerin konuyu öğrenmelerinde ve öğretim elemanına bakış açılarında farklılık meydana getirip getirmediğini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada şu sonuçlara varılmıştır;

1.İskelet sistemiyle ilgi öğrenilen terimler açısından örnekleme oluşturan dört bölüm öğrencileri arasında frekans ve yüzdelerinde farklılıklar görülmüştür. Bunun sebebinin ATT (İlk ve acil yardım) öğrencilerinin sağlık meslek lisesinden mezun olduğundan kaynaklanmış olabileceği varsayılmaktadır. Çünkü bu grup öğrencilerin lise müfredatında da İnsan Anatomisi dersi var olduğu için terimlere diğer gruplara göre aşinalık duymaktadırlar. Böyle olunca öğrenilen terim sayısı diğer gruplara göre daha fazla olup terim çeşitliliği de Tablo 3’de görüleceği üzere diğer bölümlere göre daha az frekans ve yüzdelerde seyretmektedir. Bu bölümün ATTB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₉ “Femur” ve İSÖT₁₀ “Humerus” (%7) iken en az yüzdeliğe sahip olan İSÖT₃₉ “Mandibula” (%0.3) olduğu gözlenirken

aynı bölümün ikinci öğretiminde ATTİ yüzde değeri en fazla olan İSÖT₅ “Scapula” (%10) iken en az yüzdeliğe sahip olan İSÖT₂₇ “Abdomen” (%0.4), İSÖT₂₈ “Patella”, İSÖT₃₀ “Tarsal”, İSÖT₃₁ “Metatarsal”, İSÖT₃₃ “Carpal”, İSÖT₃₄ “Metacarpal”, İSÖT₃₈ “Maksilla”, İSÖT₃₉ “Mandibula”, İSÖT₄₁ “Faciel” (%0.4)dir. Diğer bölümlerde ise yüzde oranı TTPB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₂₆ “Vücudun boşlukları” (%15) iken, en az olan İSÖT₂₉ “Anatomik terimler”, İSÖT₂₇ “Abdomen”, İSÖT₂₅ “Cranium”, İSÖT₉ “Femur”, İSÖT₈ “Pes=Pedis”, İSÖT₃ “Thorax”, İSÖT₄₁ “Facial” (%3)’dır. TTPİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₅ “Scapula” (%6) iken en az olan İSÖT₃₇ “Dorsum”, İSÖT₂₀ “Ne işe yaradıkları”, İSÖT₃₈ “Maksilla” (%0.4)dir. YBB Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₂₀ “Ne işe yaradıkları” (%20) iken en az yüzdeliğe sahip olan İSÖT₂ “Sternum”, İSÖT₃ “Thorax”, İSÖT₅ “Scapula”, İSÖT₆ “Clavicula”, İSÖT₇ “Manus”, İSÖT₈ “Pes=Pedis”, İSÖT₁₂ “Coxae”, İSÖT₂₁ “Antebrachium”, İSÖT₂₈ “Patella”, İSÖT₃₈ “Maksilla”, İSÖT₃₉ “Mandibula”, İSÖT₄₀ “Collum” (%2)’dur. YBİ Bölümü öğrencilerinin yüzde değeri en fazla olan İSÖT₂₀ “Ne işe yaradıkları” (%15) iken en az olan İSÖT₃₈ “Maksilla”, İSÖT₃₉ “Mandibula” ve İSÖT₄₀ “Collum” (%2)’den oluşmaktadır. Bu sonuçlarda bize ATT bölümüne göre daha fazla yüzdeliğe sahip olmasının yanı sıra terim çeşitliliği bu bölümden daha az seyretmektedir. Bu seyir ATT bölümünden sonra Yaşlı Bakımı bölümünde sonrasında da Tıbbi Tanıtım Pazarlama bölümünde olduğu sonucunu bizlere vermiştir.

2. İskelet Sistemiyle konusu öğrenilirken karşılaşılan zorluklar açısından dört bölüm öğrencileri arasında frekans ve yüzdeliklerinde küçük farklılıklar görülse de en fazla yüzdelik olarak ÖKKZ₁ “Terimlerin Latince olması” sonucuna varılmıştır. Bu yüzdelikler sonucunda hemen hemen tüm öğrencilerin Latinceyi algılama anlamlandırma ve kullanma alanında zorluk çektiği sonucuna vardırıır. Latincenin Tıp dilinde ortak dil olması terim ve kavramların dünyadaki tüm insanlar tarafından aynı anlaşılması için seçildiğinden ve terimlerin okunuşları ve yazılışlarının farklı olmasından kaynaklandığını varsayabiliriz.

3. Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumlu Düşünceleri açısından bakıldığında bu dört bölüm öğrencileri arasında en fazla yüzdeliğe sahip olması açısından ÖDÖOLD₇ “Dersi eğlenceli ve görsellerle destekleyerek işlediği için daha kalıcı eğitim vermesi” ve ÖDÖOLD₄ “Güler yüzlü sempatik tavırlara sahip olduğu için derse dikkati topluyor” olduğu gözlenmiştir.

4. Öğretim Elemanının Ders İşleyişine Yönelik Öğrencilerin Olumsuz Düşünceleri açısından bakıldığında bu dört bölüm öğrencileri arasında en fazla yüzdeliğe sahip olan ÖDÖOZD₅ “Konu anlatımını hızlı yapması” olduğu görülmektedir. Böylelikle öğretim elemanı gerek ders içerisinde öğrencilerin geri dönütleriyle olumlu ve olumsuz yani eksik taraflarının yansımaları görebilmekte böylelikle kendi öz değerlendirmesini yapabilmektedir. Aynı zamanda 1. ve 2. Alt problemlerin analiziyle öğretim elemanı dersiyle ilgili hem öğrenilen terimleri belirleyebilir hem bu terimler arasında hangisinin daha fazla öğrenildiğini hangilerinin öğrenilmediği hakkında fikir sahibi olarak eğitimini yönlendirmesi de bu yönde kolaylık sağlar. Öğrencilerin anlamakta ya da öğrenmekte zorlandıkları terim veya hususların neler olduğunu belirlerse sonraki sürecinde öğrenilemeyen terimlere yönelik çeşitli yöntemler uygulanarak daha kalıcı eğitim vermesi sağlanabilir. Yine bu bağlamda öğrenci öğrendikleri ve öğrenmekte zorluk çektikleri durumları belirleyerek bunları görmesi de iki kolonlu yazı örneği sayesinde mümkün olmaktadır. Öğrencinin öğrendiklerini yansıtması aynı zamanda öğrenemedikleri terimlerinde farkına vararak eksikliklerinin giderilmesi esasında yardımcı olan bir strateji olduğu gözlenmiştir ve öğretim elemanı tarafından dersi değerlendirilip hem kendi değerlendirmesinin yapılabilmesi hem de öğrencilerin ders işleyişi hakkında bilgi edinmesinde yardımcı olabileceği düşünülmektedir. Bunların öğrenci penceresinden gözlemlendiğinde de aynı değerlendirmeyi sağlayacağı öğrendikleri ve öğrenemedikleri hususlarında sebeplerini öğrenerek öğrenmelerindeki eksikliklerin giderebilecekleri sonucuna varılmıştır.

5. Öneriler

1. Bu araştırma İnsan Anatomisi dersinin sadece İskelet Sisteminde yapıldığı için sınırlı bir çalışmadır. Bu tür çalışmaları öğretmen ya da öğretim elemanları tarafından farklı derslerde, farklı konularda, farklı öğrencilere uygulattırılarak dersin, öğrencinin gerekse öğreticinin değerlendirilmesi sağlanabilir.
2. Öğrencilerin ya da öğretmenin eksik olduğu ya da öğrenemediği kısımları belirledikten sonra farklı yöntemler geliştirilerek bu hususların giderilmesi sağlanabilir.
3. Bu değerlendirmeler yapılırken bireysel farkları göz ardı etmemek gerekmektedir. Çünkü bireyden bireye ya da ilgi alanları gerekse odak noktaları farklılık göstereceği için uygulamada bu farklılıklara dikkat edilmelidir.
4. Öğretimde yansıtıcı düşünme stratejilerinin en genel anlamda da yapılandırmacı yaklaşımla öğrencilerin merkeze alınarak daha aktif rol oynatılmalı ve eğitimin kalıcı olmasına etkisi gözlenmelidir.

Kaynakça

- Gay, L. R., Mills, G. E. ve Airasian, P. (2006). *Education research: Competencies for analysis and applications* (8th ed.). Columbus, Ohio: Pearson Education Inc.
- Kozan, S. (2007). *Yansıtıcı düşünme becerisinin kaynak tarama ve rapor yazma derslerindeki etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- McCollum, S. (2002). Reflection: A key for effective teaching. *Teaching Elementary Physical Education*, 13(6), 6-7.
- Seyhan, B. Ç. (2013). *Sinir sistemi konusunun öğretilmesinde kullanılan yansıtıcı düşünme stratejilerinin öğrencilerin başarısına, tutumlarına ve bilgilerinin kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Shermis, S. S. (1992). *Critical thinking: helping students learn reflectively*. Indiana: EDINFO Press.
- Tok, Ş. (2008a). Yansıtıcı düşünmeyi geliştirici etkinliklerin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına, performanslarına ve yansıtılmalarına etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 33(149), 104-117.
- Tok, Ş. (2008b). Fen bilgisi dersinde yansıtıcı düşünme etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarılarına ve fen bilgisi dersine yönelik tutumlarına etkisi.[Elektronik Versiyon]. *İlköğretim Online*, 7(3), 557-568.
- Vitanova, G. ve A, Miller. (2002). Reflective practice in pronunciation learning. *The Internet TESL Journal*, 7(1). <http://iteslj.org/Articles/Vitanova-Pronunciation.html> adresinden 15 Ocak 2013 tarihinden alınmıştır.
- Wilson, J. ve Jan, L. W. (1993). *Thinking for themselves: Developing strategies for reflective learning*. ISBN-0-435-08805-X, New Hampshire: Heinemann Publishing.
- Yıldırım A. ve Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.